

Vägen till innebandylandslaget

- En intervjustudie med sex manliga innebandyspelare om deras utveckling till landslagsspelare

Av: Mireille Lindgren

Sociologi C med inriktning mot socialpsykologi
Umeå universitet
VT 2009
Handledare: Ivar Söderlind

Abstrakt

Titel: Vägen till innebandylandslaget – En intervjustudie med sex manliga landslagsspelare

Nyckelord: Socialisation, elitspelare, talang, innebandy.

Syftet med studien är att belysa manliga seniorlandslagsspelares väg till innebandylandslaget från barn- och ungdomsspelare till elit- och landslagsspelare. Det är en kvalitativ intervjustudie som genomförts på uppdrag av Svenska innebandyförbundet. Totalt genomfördes sex intervjuer med manliga landslagsspelare.

Under barn- och ungdomstiden har alla de intervjuade varit aktiva med olika idrotter hemma och inom föreningsverksamhet. De flesta har haft en idrottsintresserad familj och alla har haft kamrater som de utövat olika idrottsaktiviteter tillsammans med. Flera av de intervjuade talar om en glädje till sporten som har varit en fördel i deras utveckling, exempelvis har de haft lätt att utöva innebandy då den inte har setts som någon uppoffring. Många av de intervjuade kommer även in på att det finns problem med utövandet av innebandy i form av tidsaspekten. Det krävs god förmåga att kombinera innebandy med familj och jobb, de som inte lyckas med detta väljer oftast att sluta med sporten.

Resultaten visar på en tydlig påverkan på de intervjuade från deras familj och kamrater. Genom omgivningens idrottsintresse har de intervjuade socialiserats till ett eget intresse för idrott. Utövandet av innebandy uppfyller vissa grundläggande behov som det sociala, nöjsamhet och inlärning hos de intervjuade. Tillsammans bildar dessa det som kallas för ”egenvärdet” som är viktigt för individen i sitt utövande av idrott. Den viktigaste slutsatsen är att framgång i stor utsträckning grundar sig på förutsättningar som spelare har fått möjlighet att utveckla som exempelvis drivkraft, motorisk förmåga, social kompetens, och mindre på genetiska faktorer.

Författare: Mireille Lindgren

Sociologi C med inriktning mot socialpsykologi
Umeå universitet
VT 2009

Innehåll

1. INLEDNING	1
1.1. Bakgrund	1
1.2. Val av ämne	1
1.3. Syfte	2
1.4. Disposition	2
2. METOD	3
2.1. Inledning	3
2.2. Urval	3
2.3. Datainsamling	3
2.4. Avgränsningar	5
2.5. Validitet och reliabilitet	5
3. TIDIGARE STUDIER OCH TEORI	6
3.1. Vägen till landslaget	6
3.2. Idrottstalang	7
3.3. Socialisationsprocessen	9
3.3.1. Social inlärningsteori	9
3.3.2. Systemteori	10
3.4. Idrottens värden	11
4. RESULTAT	13
4.1. Inledning	13
4.2. Familjebakgrund	13
4.3. Barn och ungdomsåren	14
4.4. Innebandy	15
4.4.1. Hur det började	15
4.4.2. Varför de fortsatte	15
4.4.3. Specialisering och varför de valde att satsa på innebandy	16
4.4.4. Mål	17
4.4.5. Press att prestera	17

4.5. Utmärkande egenskaper och talang	18
4.5.1. Skillnader jämfört med andra i träning.....	18
4.5.2. Varför de blev bra	19
4.5.3. Hur man blir bra	20
4.6. Träning	20
4.6.1. Träningsupplägg från början till landslaget.....	20
4.6.2. Inställning till träning	21
4.6.3. Inläring och fokus på något särskilt	22
4.7. Vad som har varit viktigt för deras utveckling.....	23
4.8. Tränare	23
4.8.1. Tränare och relationen till dessa.....	23
4.8.2. Bra och dåliga egenskaper hos tränare	24
4.9. Hinder och motgångar	25
4.9.1. Hinder och motgångar som respondenterna stött på.....	25
4.9.2. Varför spelare slutar	26
4.10. Att locka ungdomar till sporten	27
4.11. Hur ska Sverige fortsätta vara ledande inom sporten	27
5. ANALYS OCH SLUTSATSER	29
5.1. Att socialiseras till innebandyspelare	29
5.1.1. Social inläring till idrott.....	29
5.1.2. Påverkan genom idrottens olika nivåer.....	31
5.2. Talang och förutsättningar för att utvecklas till landslagsspelare.....	32
5.3. Innebandyns värde för spelarna	34
6. AVSLUTANDE DISKUSSION.....	37
6.1. Sammanfattning.....	37
6.2. Fortsatta studier	37
6.3. Slutord	38
REFERENSER	39

Författarens Tack

Innebandy har intresserat mig så länge jag kan minnas och har alltid tagit en stor plats i mitt liv. Därför ser jag det som ett privilegium att ha fått möjligheten att genomföra detta arbete, och som även inneburit möten med enormt duktiga elitidrottare under arbetets gång.

Tack till Svenska innebandyförbundet för denna möjlighet och det stöd ni har tillhandahållit.

Slutligen ett stort tack till de landslagsspelare som ställt upp, utan era deltaganden och berättelser hade detta inte varit möjligt.

Umeå, maj 2009

Mireille Lindgren

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund

Innebandy är en relativt ung sport som fortfarande är under utveckling. 1981 bildades Svenska innebandyförbundet och då fanns det drygt 500 spelare fördelade på 35 klubbar. Tio år senare var det närmare 30 000 spelare i över 1000 klubbar (innebandy.se). Denna utveckling innebär att innebandy är den snabbast växande sporten i svensk idrottshistoria. Trots den enorma utvecklingen som skedde var det många som inte tog innebandyn på allvar. Utövare hade det svårt att få sin sport erkänd vilket bland annat resulterade i hinder som exempelvis få och dåliga träningstider i små idrottshallar (Fasth, 1996:13). Trots detta har innebandyn växt sig stor, och med sina idag drygt 120 000 spelare är sporten Sveriges näst största lagsport efter fotbollen (innebandy.se).

Internationellt sett är Sverige ledande inom sporten vilket kan förklaras med att innebandyn är en svensk uppfinning, och det är även här sporten har växt snabbast. Man har talat om att Sverige ligger hela 15 år före många andra nationer i utvecklingen (Fasth, 1996:19, 21), men den enorma skillnaden håller på att minska och konkurrensen med övriga nationer börjar hårdna. 1996 spelades den första VM-turneringen i innebandyns historia då Sverige besegrade Finland med 5-0 i finalen och därmed gick obesegrade från turneringen. Sedan dess har det genomförts sex VM-turneringar för herrar där Sverige spelat 34 matcher och bara förlorat en enda, som var mot Finland i VM-finalen 2008. Totalt sett har 180 landskampsmatcher spelats genom tiderna mellan 1985 och 2009, av dessa har Sverige endast förlorat 17 matcher (innebandy.se). Statistiken visar att Sverige är dominerande inom sporten, vilket även tyder på att världens bästa innebandyspelare spelar i det Svenska landslaget. På grund av sportens ungdom ser vägen till innebandylandslaget olika ut mellan äldre och yngre spelare, men en sak är gemensamt för alla landslagsspelare: de har blivit bland de bästa inom sin sport.

1.2. Val av ämne

Innebandy är ett område som har intresserat mig under en väldigt lång tid. Att rikta in min C-uppsats mot området var från början självklart. För att få förslag till relevanta och intressanta områden inom sporten kontaktade jag Svenska innebandyförbundet (SIBF) och fick då en lista på idéområden. Det förslag jag fann som mest intressant, vilket även de hade som prioriterat område, var det som behandlar vägen till innebandylandslaget. I och med att innebandyn är en ung sport anser jag att det är intressant att se om det kan finnas något som

skiljer landslagsspelare inom innebandy mot andra landslagsspelare inom övriga idrotter. Men även att se vad som kan vara bakomliggande faktorer till den framgång som svenska innebandyspelare har. Min ambition med denna uppsats är därför att ge en bild av vad som kan ha gjort de spelare som här intervjuats till landslagsspelare.

1.3. Syfte

Studiens syfte är att belysa manliga seniorlandslagsspelares väg till innebandylandslaget från barn- och ungdomsspelare till elit- och landslagsspelare.

Huvudfrågeställningar för studien är:

- Vad var det som fick dem att börja spela och sedan fortsätta med innebandyn?
- Vad har varit utmärkande för spelarna vad gäller egenskaper och färdighet?
- Finns det något som har varit viktigt för spelarna (exempelvis kamrater, tränare, tillgänglighet till träning), samt finns det något som kan ha hindrat dem i deras utveckling till landslagsspelare?
- Vad är enligt respondenternas egna meningar viktigt att tänka på för att utveckla och förbättra innebandy?

1.4. Disposition

Studien är uppbyggd i sex delar där den första delen är en inledning som ovan berörts. Den har gett en bakgrund till studien, val av ämne samt studiens syfte. Därefter följer en metodel som behandlar studiens tillvägagångssätt samt varför metoden valdes. I den tredje delen sammanställs teorier och tidigare studier kring ämnet, dessa har noga valts ut och kommer sedan ligga till grund för analysen. I del fyra kommer det insamlade materialet till studien att redovisas. Här återfinns sammanställningar av de mest framträdande och avvikande delarna från de genomförda intervjuerna. I den femte delen framställs analysen, intervjuernas kärna lyfts fram och analyseras med hjälp av teori och tidigare studier. Jag kommer i den här delen att lyfta fram mina slutsatser utifrån resultatet som presenterats. I uppsatsens sjätte och avslutande del sammanfattas studiens resultat. Jag ger även här mina egna tankar kring studien och förslag på eventuellt fortsatta studier kring ämnet.

2. METOD

2.1. Inledning

Detta arbete är en intervjustudie av kvalitativ karaktär, vilket innebär att resultaten inte har för avsikt att vara generaliserbart för alla manliga innebandylandslagsspelare. I kvalitativa studier använder man få urvalspersoner där syftet är att exemplifiera och inte generalisera (Svenning, 2003:101). Det är de intervjuade landslagsspelarnas berättelser som ligger till grund för studien. Trots att datamaterialet som samlats in är litet till sitt omfång, genom att det är 6 manliga landslagsspelare av totalt 209 (alla som genom tiderna har spelat i innebandylandslaget) som intervjuats, har den gett en djup och rik information.

Intervjuer är interaktiva till sin natur vilket innebär att data som samlats in är skapad i samspel mellan intervjuaren och den intervjuade (Ritchie et al. 2003:141). Data som undersökts och presenteras här kan vara beroende av mig som forskare. Det finns alltid en svårighet att vara helt objektiv och neutral till ett ämne där man som forskare har ett djupt personligt engagemang (a.a.160). Jag har därför under hela arbetets gång varit extra vaksam på egna tankar kring ämnet.

2.2. Urval

Genom kontakt med Jan Lindberg som är landslagskonsult på SIBF fick jag tillgång till en lista med intressanta namn på seniorlandslagsspelare som har deltagit i VM någon gång under de senaste tre turneringarna (2004, 2006, 2008). Kravet på denna lista var att de skulle finnas en bredd på spelarna vad gäller spelarposition (målvakt, back och forward), ålder och antal spelade landskamper. Utifrån den lista SIBF gav gjordes ett ändamålsurval (purposive sample) där respondenterna valdes ut på grund av att de innehar den erfarenhet som ger en djupare förståelse i det studien har för avsikt att undersöka (Ritchie et al. 2003:78). För att få en viss bredd på urvalet valdes spelare av varierad spelarposition, ålder och erfarenhet ut till undersökningen. När urvalet genomfördes varierade antalet spelade landskamper på de utvalda spelarna mellan 14 och 81. Åldern på respondenterna sträcker sig även från de som är födda under 1970-talets första halva till 1980-talets mitt.

2.3. Datainsamling

För att uppfylla studiens syfte valde jag att genomföra djupintervjuer, för att det ger en möjlighet till flexibilitet samtidigt som det finns en struktur (a.a.141). Studiens fokus är på

spelarnas egna berättelser vilket jag anser bäst fångas upp genom intervjuer. Det ger spelarna möjligheten att öppet prata kring ämnet samtidigt som jag kan följa upp deras svar för att få uttömmande information. Med andra ord så fanns det inga på förhand givna svarsalternativ till de frågor som ställdes. För att hålla en struktur och få en samstämmighet mellan alla intervjuer för att underlätta vid analysen utformades en intervjumall som innehöll nio övergripande teman (se bilaga). Tanken med en intervjumall är att den skall ange de teman som ska beröras och i vilken ordning de tas upp under intervjun (Kvale, 1997:121). För att få inspiration till utformningen av intervjumallen och dess teman, fördjupade jag mig i tidigare studier inom området. Det färdigställda materialet godkändes av SIBF. Intervjumallen kom även att testas på två av varandra oberoende personer, som inte är aktiva inom innebandy, för att pröva lämpliga frågor och ordningsföljden på de teman som användes.

När intervjumallen var sammanställd skickades ett introduktionsbrev ut via mejl till ett antal spelare. Syftet var att presentera ämnet för dem innan kontakt togs via telefon för att planera in eventuella intervjuer. Sex spelare valde att ställa upp, och dessa var Peter Fischerström, Daniel Ramsin, Peder Bodén, Mattias Samuelsson och Alexander Bodén. En spelare valde att vara anonym. Intervjuerna kom att genomföras i lokaler på Umeå universitet eller i fik på spelarnas hemorter och tog mellan 30 till 80 minuter. Innan varje intervju påbörjades informerades respondenterna om studiens övergripande syfte, samt att den bygger på frivilligt deltagande (a.a.107). De blev även informerade om hur resultaten kommer att användas, att det är till en C-uppsats som skrivs på uppdrag av SIBF. De garanterades fullständig anonymitet och konfidentialitet där ingen annan än jag som intervjuare har tillgång till det de har sagt. De fick fatta beslut om detta efter intervjun, och en av respondenterna valde då att vara anonym. Varje intervju spelades in med digitaldiktafon och sparsamma anteckningar fördes så att jag kunde vara koncentrerad på intervjun och det respondenterna sa. När varje intervju var färdig fördes dock anteckningar om det övergripande intrycket av intervjuförfarandet för att få med viktiga intryck.

Efter varje intervju transkriberades inspelningarna från talform till skriftform för att möjliggöra en närmare analys av intervjuerna (Kvale, 1997:152 ff.). Analysen av materialet har pågått under hela arbetets gång. Bland annat har minnesanteckningar förts över intressanta och viktiga delar som kommit upp under intervjuerna. När alla intervjuer var utskrivna påbörjades en sammanställning där materialet reducerades. Överflödiga information som

upprepningar plockades bort så att bara det mest väsentliga fanns kvar (a.a.171). Utifrån det kvarstående materialet formulerades resultatet som ligger till grund för analysen.

2.4. Avgränsningar

Tanken med studien var till en början att använda en jämförelsegrupp med spelare som inte har nått landslaget. Då tid och utrymme är begränsat har denna ursprungstanke lämnats. Studien saknar för övrigt även ett genusperspektiv vilket beror på att SIBF specifikt efterfrågade en studie på manliga spelare. Anledningen till detta är att de kvinnliga spelarna redan täcks in genom en liknande studie. Jag har därför inte tagit med resultat från tidigare studier som berör genusperspektivet då det inte är väsentligt här.

2.5. Validitet och reliabilitet

Inom en undersökning som denna är validitet och reliabilitet två viktiga begrepp som man ska förhålla sig till under hela arbetets gång. Med validitet menas att man mäter det man i studien har för avsikt att mäta. Reliabilitet innebär att det man framvisar är pålitliga resultat (Svenning, 2003:63 ff.). För att eftersträva hög validitet i undersökningen har jag bland annat vid urvalet tagit hjälp av SIBF för att få förslag på relevanta landslagsspelare till studien, och för att få fram lämpliga respondenter som innehar erfarenhet och kunskap kring ämnet i fråga. Vid framställandet av intervjumallen har jag även låtit min handledare granska den så de teman som togs fram var relevanta till studiens syfte. Frågor prövades även på två personer för att tydligare kontrollera ifall det fanns något otydligt med intervjumallen och de teman som togs upp. När det gäller reliabiliteten så har det insamlade intervjumaterialet uppvisat en viss mättnad. Det innebär att flera av respondenterna gav samma eller liknande svar på flera av frågorna. Genom att flera av dem talar om samma saker kring vissa frågor ökar tillförlitligheten i resultatet.

3. TIDIGARE STUDIER OCH TEORI

3.1. Vägen till landslaget

När det gäller tidigare studier inom det valda ämnet bör Rolf Carlsons *Vägen till landslaget* lyftas fram. Boken är en studie om landslagsspelares socialiseringsprocess inom sju olika idrotter (fotboll, ishockey, handboll, simning, brottning, orientering och längdskidåkning) som bygger på 358 frågeenkäter och 77 djupintervjuer. Urvalet är baserat på landslagsspelare och en jämförelsegrupp med idrottare som under tonåren tillhörde de bästa i landet inom sina respektive idrotter, men som senare inte har nått landslagsnivå som senior (Carlson, 1994:57 ff.).

Genom sin studie kommer Carlson fram till att talang hos idrottare grundar sig på en kombination av genetiska faktorer och omgivande miljö. Bland annat talar han om fysiska egenskaper så som styrka, snabbhet och kroppsstorlek. Enligt Carlson är en större andel av de undersökta grupperna födda tidigt på året, och nära hälften eller fler är födda under årets tre första månader. Det innebär då att de som är födda tidigt på året har en fördel mot de som är födda sent på året genom att de mognar tidigare och utvecklar de fysiska egenskaperna som kan vara av vikt för att klara det idrotten kräver. Allt eftersom kommer dock övriga att växa ikapp och därför konstaterar Carlson att man inte kan avgöra vad någon kommer att prestera i vuxen ålder utifrån tidig mognad (a.a.145 ff.). Det framkommer även att landslagsspelare har utvecklat en god motorisk förmåga i och med att de har utövat andra idrotter parallellt med huvudidrotten. Genom andra idrotter utvecklar spelarna en grundfysik som är bra inom all idrott. I jämförelsegruppen har många även utövat andra idrotter parallellt men det som urskiljer landslagsspelarna är att de har utövat fler idrotter och träningsstiderna har varit mer jämnt fördelad mellan de olika idrotterna. Landslagsspelarna har även varit mer aktiva med spontanidrott och lekt idrott innan de började inom en förening. Detta tolkar Carlson som att landslagsspelare har haft ett större intresse för idrott under barn- och ungdomsåren vilket har gett dem en större möjlighet att utveckla sin motoriska förmåga (a.a.148).

Landslagsspelare antas även besitta en högre social kompetens än jämförelsegruppen, vilket grundar sig i att de i större grad har bra erfarenheter från skickliga tränare de har haft under sina första år än vad de i jämförelsegruppen har. Det framkommer även att de har haft en bra förmåga att utveckla goda relationer till människor i allmänhet. Landslagsspelarna visar även en större förmåga och vilja till att anamma de värderingar som finns inom tävlingsidrott än de

i jämförelsegruppen. Dock påpekar Carlson att de slutsatser han kommer fram till i flera fall grundar sig på små skillnader till jämförelsegruppen. Därför blir Carlsons viktigaste slutsats att talang inte är något man kan förutse i tidig ålder utan det är något som kommer med tiden och man bör därför lägga fokus på att utveckla talang istället för att försöka hitta färdig talang (a.a. 150).

En annan intressant del som framkommer i Carlsons studie är att majoriteten, nio av tio, i landslagsgruppen hade föräldrar som hade varit aktiva inom tävlingsidrott. Framförallt var det pappan som hade varit aktiv, men även i viss utsträckning syskon och mamman hade utövat idrott på tävlingsnivå. Det framkom även att om enbart pappan hade varit aktiv hade det en större inverkan på familjens syn på och intresse till idrott än om enbart mamman hade varit aktiv (a.a.76 ff.). Många av landslagsspelarna ansåg att de ofta hade gott om tid till familjen. Detta eftersom de genom sitt idrottande fick någon form av ersättning, till exempel deltids- eller heltidsavlönade. Bland utövare i individuell idrott däremot erhöll ett fåtal ersättning för sitt idrottande. Deras tid till familj var därmed kraftigt begränsad och många av dem hade åsikten att utan en partner som kunde vara hemma och ta hand om barnen hade elitidrottande i princip varit en omöjlighet (a.a.130).

3.2. Idrottstalang

I boken Sports talent beskriver Jim Brown vad som kan vara utmärkande för de som uppvisar talang inom idrott. Slutsatserna grundar sig på intervjuer med över 100 elittränare, idrottsscouters, atleter, forskare etc. i USA. Han kommer bland annat in på hur man kan identifiera fysiska och psykiska attribut som kan vara av betydelse för idrottslig framgång. Jag kommer att ta upp några av delar som är intressanta för den här studien.

Enligt Brown är receptet för framgång en kombination av förmåga, tillfälle och drivkraft. Utan något av dessa kan ingen uppnå sin fulla potential och framgång (Brown, 2001:277). Det finns många barn i alla åldrar som uppvisar talang inom en idrott. Men trots det finns det ingenting som garanterar att ett barn kommer att visa samma talang när det blir äldre. Talang kan träda fram vid vilken ålder som helst och utan att individen behöver ha utövat en idrott under flera år. Så för att bli bra som vuxen inom en idrott behöver man inte ha utövat den idrotten som barn (a.a. 6, 68). Det är även viktigt att inte pressa barn för hårt och för tidigt då det kan få negativa konsekvenser som kan förstöra barnets entusiasm att idrotta. Det är viktigt

att de befinner sig i en miljö där de kan utveckla sina individuella fysiska och psykiska förmågor (a.a.36).

Barn vill och man ska tillåta dem att utöva de idrotter som de tycker är roliga, som de kan nå framgång inom och som deras vänner utövar. De ska tillåtas att pröva på flera olika idrotter för att utveckla en grundläggande fysisk förmåga men även att tävla och träna inom olika idrottsliga miljöer. Individuell idrott utvecklar känslan att förlita sig på den egna förmågan och genom lagidrott lär man sig att interagera och förlita sig på andra. Eftersom barn och ungdomar mognar i olika åldrar är det därför svårt att säga en exakt ålder då det är lämpligt att börja idrotta. Däremot är det många experter som talar om att organiserad idrott passar bäst att börja med vid 8 till 10 årsålder. Att börja idrotta i tidig ålder och börja satsa för hårt kommer leda till att barn lessnar eller bränner ut sig i ungdomen (a.a.71 ff.). Att utöva flera idrotter är även bra för att utvecklas i huvudidrotten. Utövare inom flera idrotter får erfarenhet av olika tränare, olika idrottsmiljöer etc. Även om en satsning har påbörjats inom en idrott är utövandet av flera andra idrotter bra då det ger en möjlighet till ett avbrott från prestationskraven som kan finnas i huvudidrotten (a.a.75, 95).

Drivkraft är det psykiska attribut som enligt Brown är den allra viktigaste faktorn för framgång. Han nämner följande:

They nag their parents to throw to them, hit with them, kick balls to them, or take them where someone else will do these things. If they can't find anyone, they'll play by themselves, make up games, or create make-believe situations in which they make the last big play that wins the game (a.a.30).

Barnen har en vilja att vara väldigt aktiva. Men trots detta finns det många som utvecklar drivkraften i senare år, vilket förklaras med att människor mognar och utvecklas i olika åldrar (a.a.37). Andra psykiska attribut Brown lyfter fram är passion till sporten. Talanger har även en förmåga att vara extremt fokuserad på uppgiften och störs inte av omgivningen som exempelvis publik. En talang är även tävlingsinriktad vilket visar sig både på träning och under match. De har en fallenhet att gilla att tävla (a.a. 30 ff.). Detta attribut är även den vanligaste bland talanger om än inte lika framträdande hos alla (a.a.42).

Enligt Brown har talanger en förmåga att förstå och lära sig snabbare än andra. De har även lättare att imitera det någon annan gör för att utveckla den egna förmågan. Även om alla talanger inte har lätt att lära så är de lätta att träna då de lyssnar till tränaren och kan anpassa sig till olika sorters tränare (a.a.49 ff.).

3.3. Socialisationsprocessen

Socialisationsprocessen är enligt Giddens en inlärningsprocess där varje ny medlem av en grupp får lära sig vilka normer och värderingar som gäller inom den gruppen. De får helt enkelt lära sig hur de skall agera, exempelvis ett barn som föds och växer upp i Sverige kommer att få lära sig hur den svenska kulturen fungerar och hur de skall förhålla sig till den. De som formar en individ kallas för socialisationsagenter, vilket kan vara olika grupper av människor (familj, kamrater etc.) eller omgivningar (skola, organisationer, arbetsplats etc.) kring individen. Socialisationsprocessen är en reproduktionsprocess som påverkar individen genom det sociala samspelet. Socialisationsprocessen sker inte bara när en individ ska socialiseras in i en ny grupp, utan det är en ständigt pågående process där individen influeras av andra människor och i interaktionen med dem (Giddens, 2007:42). En människas beteende i gruppen blir även starkt påverkat av deras tidigare livserfarenheter och omgivningar.

Lars-Magnus Engström menar i boken *Idrottsvanor i förändring* att uppfattningen av och synen på idrott är något individen har fått lära sig genom socialisering, även utanför idrottens värld. Det förklarar varför idrottsvanor och intresse skiljer sig åt mellan olika individer. Genom medvetna eller omedvetna former överförs uppfattningen av idrott till nya medlemmar av gruppen, exempelvis genom föräldrar som lärt sina barn att idrotta (Engström, 1989:73). Genom socialiseringsprocessen får även individen lära sig hur de skall förhålla sig till saker, som till exempel idrott. Socialisationsagenter påverkar individens syn på exempelvis idrott, men även individens syn på sin egen roll och identitet (a.a.77). Med identitet menas individens syn på sig själv och vad som är betydelsefullt för dem (Giddens, 2007:43).

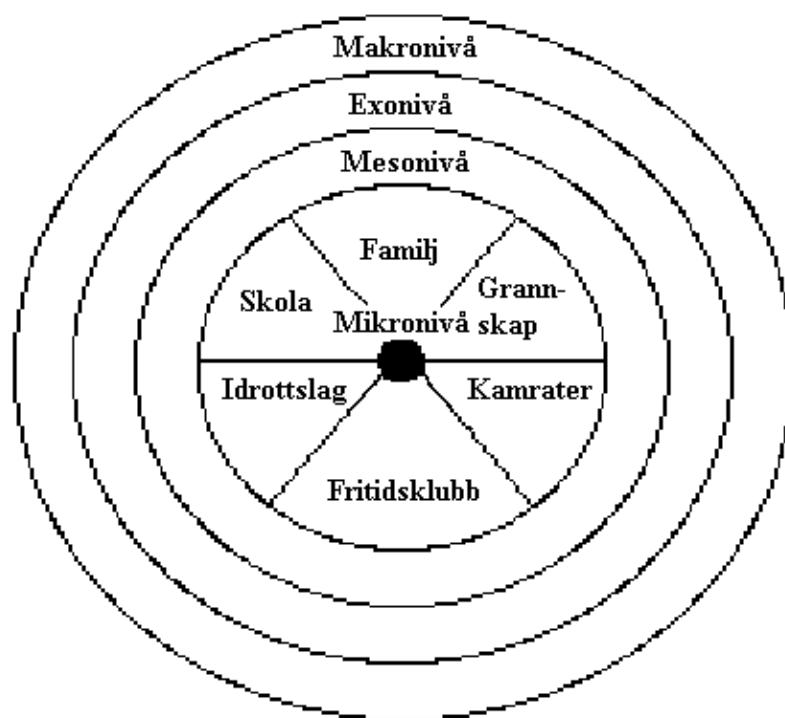
3.3.1. Social inläringsteori

Enligt Leonard försöker social inläringsteori förklara hur en individ lär sig ett beteende eller en roll genom förvärvande och agerande av sociala beteenden. Inom idrott är det framförallt genom tre tillvägagångssätt som betonas i denna teori, nämligen förstärkning, observation och coachning. Förstärkning innebär i korthet att uppmuntran eller bestraffning används för att förstärka ett önskvärt beteende. Det beteende som är bra uppmuntras och individen har då en tendens att upprepa det. Ett dåligt beteende möts av en bestraffning, vilket leder till att det beteendet kommer att undvikas. Det andra tillvägagångssättet är observation som betyder att en individ lär sig ett beteende eller sätt att agera genom att iaktta andra. Det kan handla om hur man håller i en klubba eller liknande. Ett barn kan även påverkas genom att iaktta sina

föräldrar som exempelvis utövar någon idrott. Ju mer en individ iakttar någon annan desto mer mottaglig blir individen att agera i likhet med denne och det beteende personen uppvisar. Slutligen kan en individ lära sig ett beteende genom coachning, som syftar till att en individ får lära sig hur den skall agera genom diverse socialisationsagenter. Det kan exempelvis vara föräldrar, syskon, kamrater eller tränare som lär en individ hur den skall utföra en idrott, teknik eller liknande. Individen får lära sig vilket beteende som är lämpligt enligt deras ”coach”, och får även respons för sina handlingar av andra. Om responsen är positiv kommer dessutom deras motivation till att utöva ett beteende att stärkas (Leonard II, 1984:84 ff.).

3.3.2. Systemteori

I Bronfenbrenners systemteori påverkas individen genom interaktioner inom diverse system som denne ingår i. Dessa system är indelade i fyra nivåer och har mer eller mindre direkt inverkan på individen.

Figur 1. Bronfenbrenners utvecklingsökologiska ansats

I den första nivån, mikronivån, ingår system från individens närmiljö som kan vara familj, kamrater, skola, idrottslag etc. som även kallas för mikrosystem. Interaktionen inom de olika mikrosystemen sker genom diverse element som aktiviteter, roller och relationer. Det som sker genom elementen inom mikrosystemen påverkar individens utveckling. Framförallt är det personliga känslomässiga relationer som individen påverkas och utvecklas av. För att

möjliggöra maximal utveckling krävs dessutom intresse och kunskap från individen. Just utanför mikronivån ligger mesonivån som utgör strukturen av de olika mikrosystemen och de kontakter som sker mellan dessa (Carlson, 1987:42 ff.). Det som sker inom mikrosystemen på mesonivå kan även påverka individens utveckling inom andra mikrosystem, exempel på detta är om familjen flyttar så ändras grannskapet, även skola, idrottslag och liknande kan komma att ändras vid en lång flytt. Kamrater är den viktigaste av systemen och kan även motverka andra mikrosystem exempelvis utvecklingen för individen inom skolan. Efter dessa kommer exonivån som är den näst bredaste då den nivån innefattar miljöförhållanden som direkt har effekt på individen men som den inte direkt kan påverka. Exempel på sådant kan vara tillgång till och utbildning på tränare eller massmedia. Den bredaste nivån inom systemteori är makronivån som innefattar den övergripande samhällsstrukturen som politik, ekonomi etc. (a.a.43). På denna nivå återfinns Riksidrottsförbundet och Riksidrottsstyrelsen som är av central betydelse för all strukturell idrottsverksamhet i det svenska samhället

Man kan säga att teorin tar fasta på miljömässiga faktorer som kan påverka individen och idrottsgruppen. Talang inom idrott sitter inte enbart i biologiska faktorer som genetiska förutsättningar, kroppsstorlek etc. Bronfenbrenners systemteori är ett sätt att förklara den interaktion som sker mellan individen och omgivningen (a.a.44).

3.4. Idrottens värden

Varför människor idrottar kan även enligt Engström förklaras genom två övergripande värden. Det första värdet kallar han för ”idrottens egenvärde”. Detta värde innefattar tre mindre värden som tillgodoser vissa behov hos utövaren, och även hos åskådare. Det första värdet kallas för det rekreativa värdet som belyser idrottens här- och nukänsla, där individen helt kan gå upp i det som sker för tillfället i den aktivitet som utövas. Det ger individen en avkopplande känsla från vardagens rutiner, men pågår bara så länge individen tycker att aktiviteten är roande. För det andra finns ett socialt behov som tillgodoser kraven på umgänge och gemenskap för individen, som kallas för det sociala värdet. Slutligen finns det ett speciellt inlärningsvärde, där individen tillfredsställs utifrån de möjligheter till inläring och de framsteg som den uppnår genom sitt idrottande. Tillsammans bildar dessa ”Idrottens egenvärde”. De tillfredsställer individen genom den upplevelse idrotten skänker individen och tillgodoser även vissa grundläggande behov (Engström, 1989: 100 ff.). Det andra grundläggande värdet kallas för ”idrottens investeringsvärde”. Det handlar om att idrottsutövandet ses som ett medel att uppnå vissa saker som oftast ligger utanför själva

idrotten. Engström hävdar att individen genom sitt utövande försöker uppnå ett prestigevärde. Utövandet blir för individen en investering i fysisk status och i framgång, som kan resultera i ett högre kulturellt kapital för individen (a.a.101 ff.).

Utöver det egna värdet som individen har med sitt utövande får de ett särskilt värde hos andra människor. Detta värde handlar om ett framgångsvärde. Inom västerländsk kultur är det extra viktigt med framgång och att kunna bevisa att man är tillräckligt bra. Speciellt tydligt blir detta inom tävlingsidrott och elitverksamhet. En idrottare måste visa prov på framgång och vara bra hela tiden. Den som inte klarar av detta framstår som ointressant hos andra och kommer därmed tappa av den status den tidigare kan ha haft. Risken finns dock att en konflikt kan uppstå mellan framgångsvärdet och egenvärdet. Ett exempel som Engström använder är att vinna en match med 15-0 stärker framgångsvärdet, men egenvärdet kan komma att försvagas.

4. RESULTAT

4.1. Inledning

Jag kommer här nedan gå igenom det som har kommit fram genom intervjuerna. Man får inte glömma att det som kommer fram nedan är specifikt för de intervjuade landslagspelarna, att det är deras upplevelser och tankar som presenteras. De rubriker som används följer de teman som behandlades under varje intervju. För att förtydliga resultatet kommer citat att vävas in i texten. Eftersom en av respondenterna har valt att vara anonym kommer alla citat att behandlas anonymt för att det inte ska finnas någon möjlighet att särskilja vem som sagt vad.

4.2. Familjebakgrund

När det gäller familjens idrottsbakgrund har de allra flesta av de intervjuade vuxit upp inom en idrottsintresserad familj. Fem av respondenterna har föräldrar som själva vart aktiva som utövare eller tränare inom förening. Framförallt är det pappan som lyfts fram, fast hälften nämner även att mamman har varit aktiv inom förening och då oftast då på en lägre nivå. Två av dem talar även om att de som yngre brukade se på matcher där deras föräldrar spelade. De flesta har även haft aktiva syskon som de har utövat idrott tillsammans med i förening, men det var också mycket idrottande hemma på skoj:

Jag och mina bröder har ju hållit på med idrott jämt, det säger ju släktingar /.../ det va ju en boll med i alla lägen liksom.

Flera av de intervjuade spelarna uttrycker liknande som ovan, att det oftast fanns en boll med hela tiden när de var små och när de lekte så lekte de sport. En av respondenterna skiljer sig från de övriga genom att hans familj inte har haft något idrottsintresse. Men som det framkommer senare i intervjun med honom så har han vuxit upp med väldigt idrottsintresserade kamrater som påverkat honom i sitt idrottsutövande.

De flesta talar om ett naturligt intresse som de har fått genom familjen. En spelare säger att han likaväl hade kunnat spela musik om han vuxit upp med musikintresserade föräldrar. Ingen av de intervjuade har känt sig tvingad att börja eller att utöva någon idrott. Alla respondenter menar att föräldrarna alltid har stöttat och hjälpt dem på olika sätt med skjuts, utrustning till idrotten eller liknande. Hälften nämner även att det var de själva som ville börja idrotta och de har varit deras egna val av vad de ska utöva. För en spelare har det varit mycket eget ansvar i idrottandet. Föräldrarna har låtit honom fatta många beslut och sköta mycket själv kring sitt

idrottande genom att exempel ta sig till och från träningarna på egen hand. Föräldrarna har hjälpt honom mycket men de har inte ändrat sitt schema efter hans idrottande. Andra säger däremot att deras föräldrar har ägnat mycket tid till deras idrottande och hjälpt till mycket på olika sätt vilket kan vara att sälja fika på matcher och liknande. En av respondenterna kommer vidare in på att det fanns andra som hade föräldrar som varit väldigt engagerade och hetsiga, de har följt med barnen på varje träning och varje match. Enligt honom är det inte bra med sådana föräldrar:

Jag tror det skapar mer press än vad det skapar förutsättningar, man blir ganska less på det. Man idrottar ju för sin egen skull, inte för att leva upp till någon annans förväntningar eller önskningar.

Han menar att det inte är bra med föräldrar som tvingar sina barn till idrott och ställer krav på dem eftersom det kan göra att barnet efter ett tag lessnar och slutar med idrotten. Idrott bör utövas på individens egna villkor, utan någon press från andra.

4.3. Barn och ungdomsåren

Under barn och ungdomsåren har alla varit aktiva med spontanidrott hemma med syskon eller kompisar. De har alla även utöver innebandy utövat någon idrott inom en förening. Antal idrotter som respondenterna har utövat inom föreningsverksamhet varierar mellan en och sju stycken. Vanligast är dock att ha utövat tre idrotter utöver innebandy. Framförallt handlar det om lagidrotter som fotboll vilket fem av respondenterna utövat på föreningsnivå, tätt följt av ishockey med fyra stycken. De flesta av spelarna har även utövat eller provat på någon individuell idrott som tennis, pingis, simhopp eller golf.

Ungefär hälften av respondenterna hade börjat idrotta inom en förening när de var 6-7 år, de andra började då de var 12 och 15 år. Under större delen av ungdomsåren utövade de flesta flera idrotter parallellt. Några uttrycker att de idrottade varje dag under barn- och ungdomstiden. Hur länge de höll på med andra idrotter varierar fram till att de var 15 till 20 år. Anledningen till att de slutade var att det var svårt att hinna med allt, de hade sämre förutsättningar i andra idrotter samt att de andra idrotterna blev tråkigare att utöva. Bland annat för att tränare inom de idrotterna var dåliga och att man började med toppning för tidigt inom övriga idrotter. Detta återkommer spelarna även till senare i intervjuerna och det kommer att förtydligas senare i resultatdelen.

Något som även framkommer när spelare talar om de övriga idrotterna och den tidiga toppningen inom dessa var att, de flesta även där tillhörde de bättre spelarna. Med andra ord så har de uppvisat talang inom andra idrotter men, de ville inte fortsätta bland annat för att de inte var beredda att satsa hårt så tidigt.

4.4. Innebandy

4.4.1. Hur det började

Vid vilken ålder som de började spela innebandy skiljer sig åt mellan de olika respondenterna, vilket delvis kan ha en förklaring i att innebandyn inte var lika etablerad under 1980-talet när några av spelarna var unga. Bland de äldre spelarna var det vanligast att börja spela innebandy med ett lag eller förening vid 15-16 år. Men de hade då även spelat mycket innebandy innan hemma eller på fritidsgård. En av spelarna nämner bland annat att han i stort sett har utövat innebandy varje dag sedan han var 7 år gammal. De yngre spelarna däremot säger att de började spela innebandy mellan 8-10 år. En av spelarna skiljer sig från övriga i och med att han började spela innebandy i tidig 20 års ålder. Han hade då prövat på en säsong under tonåren, men det blev svårt för honom att kombinera det med de andra idrotterna. Utöver det hade han även spelat mycket innebandy som ung hemma med syskon och tillsammans med kompisar. Trots att debutåldern för innebandy skiljer sig något så är det gemensamma för de flesta att de har prövat på innebandy innan de började utöva sporten regelbundet med ett lag.

Den vanligaste anledningen till att börja med innebandy var kamrater som hade bett dem att följa med på träning eller börja i ett lag. Syskon har även påverkat några av respondenterna. Vissa av dem började spela innebandy på fritidsklubb/-gård, genom korpen eller inom laget i en av de andra idrotterna de utövat. Som en spelare säger:

Jag har vuxit upp med ganska idrottsintresserade kompisar som hela tiden har spelat fotboll och innebandy på fritidsklubben. Så det är väl via fritidsklubben som man börja.

4.4.2. Varför de fortsatte

Efter första träningen med laget nämner några att de snabbt fastnade och det blev kärlek till sporten ganska direkt. Alla spelarna talar om att det var roligt att spela vilket hänger ihop med att det gick bra. Bland annat hamnade de i ett bra lag med bra lagkamrater som gjorde det roligt att spela. Flera hade kompisar och även sina bästa vänner i laget de spelade med. Det var även ett bra lag på så sätt att de vann mycket vilket enligt några gör det ännu roligare.

Flera spelare tror att om de inte hade hamnat tillsammans med så bra kompisar eller i ett sämre lag där de inte trivdes så hade de nog valt att inte fortsätta.

Det var även de som kände att de var bättre inom innebandy än i de övriga idrotterna de höll på med. Några skadade sig eller fick sjukdom som gjorde att de halkade efter med annan idrott de höll på med och då var det inte längre lika kul att utöva den sporten. En spelare kommer in på att han kände sig mindre bra inom fotboll än i innebandy och säger:

Jag var lite bättre på det (innebandy) än vad jag var på fotboll just då. Jag var ganska liten när jag var yngre, speciellt i 15 års åldern då va jag ganska kort och ganska tanig så där, så att fotbollspelarna sprang ju rakt över mig. Men på innebandyplanen kunde jag ändå hävda mig med hjälp av snabbhet och sånt där.

Det som spelaren talar om är en känsla om att vara bättre lämpad för innebandy eftersom inom den tycks storleken inte vara av samma vikt som inom fotbollen.

Utöver detta har även möjligheten att kunna kombinera med andra idrotter varit en viktig del. En spelare kombinerade innebandy och fotboll. Han hade hela tiden den möjligheten men säger att om träningarna varit samtidigt hade han varit tvungen att göra ett val, som han inte vet hur det hade sett ut.

4.4.3. Specialisering och varför de valde att satsa på innebandy

Det finns en åldersskillnad i viljan att satsa på och specialisera sig inom innebandy. De yngre respondenterna talar om att de vid 15 års ålder kände att de ville satsa på innebandy eftersom de då ansåg att de var bättre i innebandy än i de övriga idrotterna de utövade. De äldre talar däremot om en känsla att vilja specialisera sig inom sporten då det visade sig att de var bra och fick erkännande för sitt utövande genom att de fick börja spela med A-laget i sin förening, när det egna laget vunnit serien de spelade i eller då de började spela i elitserien.

Varför de valde innebandyn framför någon av de andra idrotterna förklarar de på olika sätt. Några av respondenterna kommer även här in på känslan att de var bättre lämpade för innebandy som sport. De menar att de var för små för att utöva annan idrott som till exempel ishockey. Andra tröttnade på de andra idrotterna då de hade en tränare som satte stor press på laget vilket gjorde att det blev mindre roligt och suget att träna försvann. Det finns även spelare som talar om toppning inom andra idrotter som gjorde att de slutade:

Dom kompisar som hade tagit mig dit dom va med. Men sen fick jag börja spela i A-laget och dom tog sig inte in i A-laget/.../ Plötsligt kände jag inga, jag hade nån eller några

kompisar kvar men det blev inte samma sak. Plötsligt var det inte roligt och så, då slutade jag med det.

Toppningen gjorde att respondenten skiljdes från sina kamrater vilket gjorde det tråkigt för honom att spela. Citatet visar att den sociala biten inom idrott är en väldigt viktig del för glädjen i att utöva en idrott.

4.4.4. Mål

Vissa av spelarna har alltid haft målet att bli så bra som möjligt även om de inte satsade mot landslaget när de var små. Det handlade för dem mer om att hela tiden utvecklas och försöka nå små mål efter vägen. De övriga däremot säger att de aldrig hade några mål då de var yngre förutom att ha kul, umgås med laget och spela så mycket som möjligt. Nästan alla kommer in på att när de fick erkännande i form av att få spela i elitserien/superligan, A-laget, var aktuella för landslaget eller liknande, så fick de en drivkraft till att satsa hårdare:

Jag visste inte alls att jag var tilltänkt till landslaget, sen när jag väl kom med så, ja då vart det väl en bra morot att nu jävlar ska jag bli bra.

Det finns även de som talar om att de knappt visste att landslaget fanns då de var yngre, vilket hänger ihop med den svaga etableringen av innebandyn under 1980-talet och tidigt 1990-tal. En av de yngre respondenterna talar även om svårigheten med att se på matcher och ta del av innebandy, speciellt på högre nivå eftersom det inte fanns tillgång till detta på hans hemort och medialt var innebandy liten. Att se och lära av andra har för honom varit en viktig del i hans utveckling, men möjligheten att se på de bästa och lära av dem har på grund av det ovan nämnda inte varit möjligt för honom.

4.4.5. Press att prestera

När spelarna talar om press handlar det för flera av dem om en vilja, eller press på sig själv att prestera. Anledningen till den känslan är varierande. Bland annat talar de om att inte göra andra i laget besvikna, att uppfylla förväntningar hos andra och även bidra till vinst för det egna laget. För en har den egna pressen blivit lite mindre med åren vilket hänger samman med att spelaren redan anser sig ha uppnått så mycket. Gemensamt för alla är även att ingen kände att de i ungdomen hade någon press på sig från omgivningen att prestera. Det enda som kommer fram är en respondent som talar om en press från sina föräldrar att vara sportslig och göra sitt bästa, men det spelade ingen roll ifall han vann eller förlorade.

Hos en av respondenterna är känslan av press på sig själv eller från andra inte lika stor inför matcher. Som han säger vill han prestera bra men han känner inga krav på sig själv att göra det inför en match utan det kommer oftast efter en match om det har gått dåligt:

Just när det är tävlingar, man känner efteråt att fan jag skulle gjort bättre. Det är inte så att jag känner vid varje match att jag har massa krav på mig att jag ska göra saker. Varken från tränare, från mig själv eller från någon annan.

Att den här känslan kommer efter en match handlar om att respondenten är tävlingsinriktad som person. För honom är tävlingsmomentet väldigt kul och något som följer med i nästan allt han gör.

Alla respondenterna talar även om att det har tillkommit en press på dem från omgivningen när de blivit etablerade elitspelare och tagit plats i landslaget. En respondent menar att som landslagsspelare är pressen större att prestera bra hela tiden:

Nu har man ju press på sig att man måste va bra varje match, och man vet att man blir sågad om man bara är ganska bra. Som landslagsspelare bedöms man ju på andra grunder än vissa andra spelare. Så är man inte så bra som vissa förväntar sig av en, då är man för dålig helt plötsligt.

Flera av respondenterna talar även om att den ökade pressen från omgivningen är något som de klarar av och de ser det som en del av elit- och landslagsverksamheten. En av respondenterna anser däremot att det kan vara jobbigt med den ökade pressen och att höra om folk som snackar skit om honom efter en dålig match. Enligt spelaren var det bättre i ungdomen när pressen inte fanns och ingen visste vem han var. Det var då okomplicerat och han kunde spela och ha kul utan att riskera bli ”sågad” ifall det inte gick bra.

4.5. Utmärkande egenskaper och talang

4.5.1. Skillnader jämfört med andra i träning

Många av respondenterna menar att det som varit utmärkande för dem i jämförelse med andra som de i början tränade med är att de var träningsvilliga eller tränade många olika saker. En kommer bland annat in på att han under träning var beredd att satsa mer än andra:

När man är nere och tränar och spelar, så vill man ju alltid ge järnet. Men det är nog många som är nere bara och lallar. I varje fall var det ju så tidigare när man var mindre, det är ju lite blandade insatser.

Respondenten visar på att träning var viktigt för honom och han använder träningen fullt ut för att utvecklas. Det kommer senare även fram att han är tävlingsinriktad och att han nästan

aldrig vill förlora framförallt då det gäller innebandy. För en annan respondent var det så att han i princip aldrig har missat en träning, men när han var på träning var det inte alltid han engagerade sig fullt ut. Trots att de skiljer sig något åt har de båda en träningsvilja som handlar om att de inte har missat många träningar när de var yngre. Flera talar även om en vilja att hela tiden förbättra sig och utveckla det egna spelet.

Utöver dessa gemensamma svar finns de som talar om egenskaper så som teknik, kontroll, ett bra spelsinne och spelförståelse. En av respondenterna säger även att han saknade teknik och var sämre än många andra, men att han sedan tidigare hade en god fysik med sig från övriga idrotter han hade utövat.

4.5.2. Varför de blev bra

Något som kommer fram i intervjuerna som är gemensamt för de allra flesta är att de under ungdomen spelade tillsammans med bra spelare som även har nått eliten och några av dessa även landslaget i innebandy. Flera talar om att det var en bra sammanhållning i gruppen och de ”pushade” varandra till att utvecklas och bli bättre. Det framkommer även att de som inte hade viljan att satsa lika hårt eller kunde utvecklas i takt med att innebandyn gjorde det, föll ifrån rätt tidigt. Två av respondenterna skiljer sig däremot på så sätt att de i början inte spelade tillsammans med någon som har nått eliten. Men båda anser att det har funnits kapacitet hos deras medspelare att bli bra om de hade haft den ambitionen. Detta hänger samman med det några av de andra respondenterna betonar för att lyckas måste det finnas både talang och vilja. Enligt dessa spelare går det inte att bara klara sig på det ena om man vill bli riktigt bra:

Du kan ju inte bara ha talang eller viljan, du måste ju ha båda. Det räcker ju inte bara med viljan, och det räcker ju inte bara med talangen. Utan en kombination av båda.

Vad som har gjort respondenterna bra som innebandyspelare är olika för olika spelare. Förutom det som ovan nämnts framhäver de flesta av respondenterna individuella egenskaper så som att vara analytisk till sitt och andras spel, lättlärdhet, spelsinne och ett starkt psyke som handlar om att vara fokuserad på uppgiften. När en respondent talar om att vara fokuserad kommer han även in på att han har en enorm vilja till att vinna:

Jag vill alltid vinna, jag kan göra vad som helst för att vinna. Men jag är ju inte beredd att fuska. /.../ när jag spelar innebandy är det jätte viktigt och jag gör verkligen allt jag kan som står i min makt för att vi ska vinna. Det är väldigt få saker som är så för mig.

När det gäller innebandy är denna respondent extremt tävlingsinriktad, han kommer senare fram till att det framförallt gäller under tävling. Att vinna under träning som inte har något tävlingsmoment ses inte som lika viktigt för honom. Däremot tror respondenten att man kan få ut mer av träning om det finns vissa tävlingsmoment i dessa. En respondent kommer in på att han har haft mycket tur i sin utveckling genom att han har fått ”rätt utveckling vid rätt tid”. När han började spela fick han direkt börja spela med de som var äldre eftersom det inte fanns något juniorlag att börja i. En annan respondent nämner också att han fick börja med de som var ett år äldre än honom själv.

4.5.3. Hur man blir bra

För att bli bra krävs det enligt alla respondenterna hård träning, bland annat för att ge sig själv de rätta förutsättningarna. Detta kan man göra genom att träna andra idrotter eller på egen hand, med löpning eller spontanidrott tillsammans med kamrater. Några talar om att då man bara tränar en enda idrott finns risken att man ska tappa glädjen och motivationen till att träna. Det är viktigt att ha roligt när man tränar, det måste finnas en glädje med idrotten. Enligt några respondenter blir man även bättre om man tycker det är kul det man gör.

Det handlar också om att göra prioriteringar som att inte festa dagen före en match. En av spelarna kommer även in på att man inte bör sätta upp för stora mål tidigt eftersom det kan leda till stor besvikelse och att man ger upp för tidigt om man inte snabbt når de mål man har satt upp:

Det går ju inte tro att man är färdig innebandyspelare den dagen man fyller 19 eller 20, att nu blir jag inte bättre. Det finns många bevis på att man kan komma med i landslaget efter man är 27/.../ se Sundbom kom ju med nu och han är 31.

Respondenten menar att man ska ge sig tid att utvecklas och satsa på att ha små mål efter vägen eftersom, om man har för stora mål kan man knäcka sig själv om man inte snabbt uppnår dessa.

4.6. Träning

4.6.1. Träningsupplägg från början till landslaget

När respondenterna började med innebandy var det för de flesta träning en till två gånger i veckan med laget under säsongen. Träningen bestod då för det mesta i spel mot två mål. Som de säger så kastade de in en boll och bara ”lirade”. De som säger att de gjorde övningar menar att det var främst uppvärmningsövningar för att värma upp målvakterna innan spel.

Träningsmängden ökade successivt för de flesta till omkring tre gånger i veckan, och slutligen fyra till fem gånger i veckan när de börjat på elitnivå. I samband med att träningsmängden ökat har även träningarnas fokus ändrats och det har blivit mer taktik och övningar. För några har det nu när de spelar på elitnivå återgått till att vara mer spel mot två mål under träning men de har också med specialövningar som exempelvis boxplay, powerplay eller fasta situationer ifall laget måste ”nöta” på något.

För de flesta av respondenterna var det ingen försäsongsträning i ungdomen, utan några tränade då istället mycket på egen hand genom löpning, eller att man spontant drog ihop laget eller kamrater för att spela lite. En säger dock att det då inte handlade så mycket om träning utan, det var mest bara på skoj. Med åren och i takt med utvecklingen av innebandyn har försäsongsträningen ökat och är för de flesta i eliten runt sex till sju gånger i veckan. Några av respondenterna går in på att det är mer löpning och styrketräning under försäsongen än under innebandysäsongen. En respondent skiljer sig dock från övriga genom att han alltid har haft en seriös försäsongsträning med fyra till sju träningspass i veckan under hela sin innebandykarriär.

Enligt en respondent har utvecklingen av innebandyn med mer och seriösare träning inneburit att spelare idag har blivit bättre än vad spelare var för 10-15 år sedan:

Det är både smartare spelare och starkare spelare nu än vad det var då. Man lever mer innebandy nu. Då var det mer en hobby än vad den är nu, så förut var det mer lira 2-3 gånger i veckan och spela lite matcher, även om det var på elitnivå så var det mer åt det hållet än vad det är nu. Man ser sig mer som innebandyspelare än någonting annat oavsett om du har ett heltidsjobb så ser man sig själv som innebandyspelare.

Genom mer taktik och hårdare träning har innebandyspelarna utvecklats och blivit bättre, men det har även utvecklats en mer seriös syn på sporten för de som utövar den. Som respondenten säger så identifierar sig spelare mer med sin sport idag än vad de gjorde förut. Idag kallar man sig innebandyspelare istället för att först kanske säga vad man jobbar med, och sedan lägga till att man spelar innebandy.

4.6.2. Inställning till träning

Ingen av respondenterna säger att de har haft några problem att träna då det gäller innebandy. Alla talar om att det finns en glädje med att spela innebandy och de har sällan missat en träning eller match. Många har även spelat mycket innebandy hemma med syskon eller kompisar utöver träningarna med laget. Men detta var framförallt när spelarna var yngre.

Några utövade och utövar även mycket annan spontanidrott vid sidan av men det är oftast inte sett som träning utan görs mest för att det är skoj. Hälften har även utfört styrke- och löpträning på egen hand eftersom de tycker att det är kul. En av respondenterna har däremot slutat med detta när han blivit äldre eftersom det enligt honom inte längre är lika roligt. Några talar om att styrke- och löpträning på egen hand aldrig varit särskilt roligt eller motiverande, och därför inget som de har hållit på med utöver lagets träning. Att hålla på med sådan träning ses som ett ”ont måste” så därför utför respondenterna det, men det är inte med samma glädje som när de utövar exempelvis innebandy.

4.6.3. Inläring och fokus på något särskilt

Att lära sig nya övningar eller tekniker har inte varit något problem för någon av spelarna. För många hänger det samman med bland annat spelsinne, spelförståelse, viljan att utvecklas och att hela tiden utmana sig själv. För en av respondenterna är det mer en förmåga som är svår att förklara:

Om man tycker det är kul och gör det ofta så blir jag ganska snabbt bättre på det. Jag har lätt för som olika bollsporter./.../ Det är som svårt att säga vad det är som gör det, men nåt har man ju.

Det som respondenten talar om är en förmåga som är svår att peka på exakt vad det är. Det som respondenten talar om kan kallas för ett bollsinne som gör det lätt för honom att lära sig nya tekniker och bollsporter.

Det finns inget uttalat gemensamt som respondenterna har fokuserat på i sin tidiga träning utan det handlar främst om fokus på individuella saker som de själva vill och känt att de behöver utveckla. Det kan handla om att träna skott, styrka, snabbhet, bollkontroll etc. Några talar om att de brukar ha delmål för sig själva som de försöker att uppnå för att bli bättre. Utöver detta talar några av respondenterna om att de genom andra idrotter de utövat eller genom egen träning har haft med sig olika egenskaper som kan ha varit till fördel för dem i innebandy. Bland annat nämns en god grundträning, stark kondition, bra koordination och smidighet.

När det gäller sådant som respondenterna utelämnat eller lagt mindre fokus på att träna så är det även här väldigt individuellt. Gemensamt är dock att mycket av det som spelare talar om att de lagt mindre tid på är sådant som de själva inte tycker är lika roligt eller motiverande att träna på. Trots det har de ändå utfört den träning som krävs för att prestera på elitnivå. Det vanligaste som respondenterna inte tycker om är styrketräning. Hälften anser att det är tråkigt

och mindre motiverande att genomföra. En av respondenterna kommer in på att styrketräning med laget däremot skiljer sig mot att träna det på egen hand eftersom det tillsammans med laget blir mer tydligt vad som ska göras, det blir en form av sparring från lagkamraterna.

4.7. Vad som har varit viktigt för deras utveckling

Hälften av respondenterna lyfter fram bra medspelare som de spelat med och som hela tiden har ”pushat” dem till att utvecklas till att bli bättre. En annan talar även om bra motståndare som har fått honom att hela tiden göra sitt bästa:

Jag har hela tiden förbättrats i seriesystemet och mött nya bättre spelare hela tiden. Man har ju alltid varit tvungen att göra sitt bästa, man har inte riktigt vetat vad man har mött.

Att spela med eller mot andra som är bra har varit motiverande för flera av respondenterna att vilja utveckla sig och det har även varit en inspiration till att förbättras.

En annan vanligt förekommande förklaring att de utvecklats som innebandyspelare är bra tränare som har gett dem förtroende att spela, vilket har varit stärkande för deras självförtroende och utveckling. En av respondenterna nämner dock att det även är viktigt med konkurrens. Det är enligt honom inte bra om någon är nummer ett hela tiden. Detta för att det kan finnas risk att spelaren då inte gör sitt bästa under varje träning, vilket kan hämma utvecklingen. Annat som lyfts fram är föräldrar som har hjälpt till mycket med skjuts och liknande. Syskon har även varit viktiga för några. En respondent talar mycket om att det är väldigt viktigt att ha en glädje till sporten, och för honom har hans bror varit en stor betydelse då de har spelat mycket innebandy och utvecklats tillsammans.

Flera av respondenterna tror att de utan det som nämnts ovan inte hade utvecklats och blivit så bra. Bland annat ges förklaringen att utan förtroende att få spela, hade nog inte elitlaget fått upp ögonen för spelaren.

4.8. Tränare

4.8.1. Tränare och relationen till dessa

De äldre respondenterna talar om att de under ungdomen hade problem att få tag i tränare, vilket hänger samman med att innebandyn är en relativt ung sport, och då var det inte någon som ”hade hunnit lägga av” som en respondent uttrycker det. Oftast var det föräldrar, äldre syskon eller spelande tränare som ställde upp, men dessa fungerade bra som tränare enligt respondenterna.

Gemensamt för de allra flesta är inställningen till tränaren, och för dem är det tydligt att tränaren är den som bestämmer. De anser även att det bör finnas en tydlig gräns och en respekt för tränaren. Bland annat får tränaren inte ha för nära relation till vissa spelare eftersom det kan göra det komplicerat i laget, exempelvis vid uttagningen om vilka som ska få spela:

Det blir för komplicerat sen om den som ha huvudansvaret för ett lag bli för kompis, det kan bli komplicerat sen när det ska toppas. Jamen, tränaren är bästa kompis med den där det är klart han får spela och det snacket vill man undvika.

Det är viktigt att tränaren har samma syn och behandlar alla spelare likadant. En tränare ska även kunna kombinera detta med den makt som ledarskapet innebär. Många av respondenterna anser att de tränare de har haft har varit bra på det. En anledning för många att de haft övervägande bra relationer till tränare, har även att göra med hur de är som personer. Många talar om en social förmåga att kunna handskas med människor generellt. En nämner även att det är viktigt att kunna åsidosätta jaget när det handlar om lagidrott, man måste se till alla i laget och kan inte enbart tänka på sig själv.

Det finns även de som har haft dåliga tränare och som det inte har funkat med. Men de anser då oftast att det inte har med tränaren som person att göra utan mer hur tränaren fungerar i sitt ledarskap och sin kompetens. Några kommer in på att tränare i andra idrotter de utövat har varit dåliga. En respondent talar om en tränare som inte tog sitt ansvar som ledare och överlät beslutsfattandet till spelarna, vilket resulterade i en konstig situation. En annan talar om en tränare som började elitsatsning och toppning vid 13-14 år. Laget han då spelade i delades upp i ett bättre och ett sämre, där han fick börja spela med det bra laget medan hans bästa kompis hamnade i det andra, vilket enligt honom var väldigt tråkigt och jobbigt vid den åldern. Att börja en elitsatsning så tidigt är inte bra enligt honom eftersom många kommer att knäckas av det och eventuellt sluta med idrotten.

4.8.2. Bra och dåliga egenskaper hos tränare

De allra flesta av respondenterna talar om att en tränare måste vara kunnig inom sporten. En tränare som inte är det kommer att tappa respekten från spelarna. Men det är även väldigt viktigt att en tränare är pedagogisk och kan förmedla den kunskap tränaren har. En annan viktig egenskap hos tränare som nästan alla nämner är förmågan att se till alla i laget, även de som inte får spela. Som tränare ska man vara rak i diskussionen med spelare och inte vara rädd att prata med spelare som inte får spela. Enligt några av respondenterna är det extra

viktigt att ta den diskussionen med spelare eftersom de måste få veta vad de kan förbättra för att få spela och kunna utvecklas som innebandyspelare. Många kommer även tillbaka till det som nämnts tidigare att en tränare inte får särbehandla spelare eller bara låta de spelare som tränaren står närmast spela.

Några kommer även in på att en tränare måste förstå gruppdynamiken och kunna bygga ett lag utifrån olika sorters spelare. Ledarna ska även vara de som sätter normen för hur spelare i laget skall uppträda för att det ska bli en bra gruppsammanhållning. En av respondenterna säger att tränare ska:

...se till att gruppen är sammansatt av människor som inte förstör gruppsammanhållningen och sånt. Att alla kan bidra till att det blir en bra stämning och att ledarna utstrålar och sätter normerna för vad som ska gälla i gruppen och hur man uppträder och så. /.../ alla måste trivas om man ska få ut max av ett lag.

Det sociala inom laget är oerhört viktigt att upprätthålla för att tränare ska få ett lag att prestera på topp.

4.9. Hinder och motgångar

4.9.1. Hinder och motgångar som respondenterna stött på

När respondenterna kommer in på hinder och motgångar är det förluster som de flesta talar om. För en respondent har det funnits förluster som har tagit väldigt hårt och fått honom att ifrågasätta fortsatt spel. Det som gjorde att han fortsatte var ny energi genom ett nytt lag. Förluster som motgångar handlar även för en av respondenterna om att han är väldigt tävlingsinriktad, att han gillar tävlingsmoment och känslan av att vinna men hatar att förlora. Trots att förluster är motgångar så anser respondenten att det är något som hör till:

Motgångar det kommer ju jämt med jämna mellanrum och det är väl därför man håller på, då när det kommer en medgång då är det jätligt kul. Skulle det alltid gå bra liksom att du alltid vinner och allt är frid och fröjd då skulle det inte va så mycket att sträva efter.

Även om det enligt honom kan vara tungt och jobbigt med förluster är det en del av spelets regler som gör det roligare att hålla på. Utan förluster så uppskattas inte framgångarna lika mycket.

För de allra flesta har det inte funnits några direkta hinder i deras innebandykarriär. Några av respondenterna talar om att de har skadat knäet när de spelat innebandy, som innebar att de var borta under en tid från träning och spel. Utöver detta har alla respondenterna knappt haft några skador alls under sina karriärer. För en av dem har det dock vart ett hinder att han vuxit

upp på en ort där utbudet av innebandyföreningar var väldigt litet. Enligt honom kan det vara mycket lättare att bli upptäckt och uttagen om man kommer från en stad som redan har ett elitlag.

En respondent kommer in på hinder i allmänhet för innebandyn som sport som exempelvis dåliga halltider, ekonomi, publiksiffror och dålig mediebevakning eller nedvärderande media som är väldigt tråkigt och kan leda till att spelare kan lessna.

4.9.2. Varför spelare slutar

Den vanligaste orsaken till att spelare slutar är tidsaspekten. Att spela innebandy tar mycket tid vilket alla respondenter delvis kommer in på. Det som gör att innebandy kräver så enormt mycket tid är att spelare måste kombinera innebandyn med jobb och familj. Det som gör att spelare slutar är att de inte lyckas kombinera dessa. De vill kanske satsa mer på jobbet, eller spendera mer tid med familjen. Som en av dem nämner så värderas innebandyn inte högst av allt. För de allra flesta hänger svårigheten med att kombinera allt samman med den dåliga ekonomin som finns inom sporten:

En del orkar inte för det är ett speciellt liv, du sätter av allting annat och framförallt i en sport som innebandy där du inte tjänar ett spänn. Ja nu tar jag i men det är löjliga siffror. Att jobba heltid och så träna fem gången i veckan plus matcher, jamen räkna lite snabbt så förstår man att man har inte så mycket tid över till att gå på bio eller ja vad som helst, det finns inte.

För att spela innebandy på högsta nivå måste spelare vara beredd att offra mycket. För de allra flesta skulle mer pengar till sporten och möjligheten för spelare att vara halvtids- eller heltidsproffs göra att fler kan fortsätta spela längre upp i åldrarna. Som det är idag finns det antagligen flera som har slutat innan de hunnit bli riktigt bra. Dessutom skulle bättre ekonomi möjliggöra för spelare att satsa hårdare. De kan då träna mer och på bättre tider vilket skulle vara utvecklande för sporten och spelarna. Även möjligheten att kombinera sporten med familj skulle bli lättare och färre skulle sluta för att de skaffar barn.

Några nämner även att de tror många slutar när glädjen till sporten försvinner. Som de säger så skulle de inte fortsätta om de inte skulle tycka att det var lika roligt längre. En av respondenterna kommer även in på att det nog finns de som inte hänger med i utvecklingen av sporten då det blir bättre teknik, mer seriöst och högre krav på träning, vilket går in i det som nämnts ovan.

4.10. Att locka ungdomar till sporten

Att locka fler barn och unga att spela innebandy tror några av respondenterna kommer att ske automatiskt, eftersom sporten redan har vissa fördelar, som att den är billig, rolig och lätt att hålla på med. Ju fler som kan prova på och utöva idrotten desto fler kommer det vara som kan fastna och satsa på den. Det är enligt en respondent även viktigt att inte satsa för hårt för tidigt eftersom innebandyn då kan riskera att skrämja bort ungdomar och missa talanger.

De allra flesta kommer även in på att innebandy som sport måste höja statusen och få en bra image. Innebandyn måste vara en spännande sport där det finns något att sträva efter. En respondent tycker den utveckling som nu sker är bra med mer uppmärksamhet i media genom exempelvis tv-sända matcher. Mer än hälften av respondenterna talar även om att profilera spelare är något viktigt. Dels är det viktigt för att konkurrera mot andra idrotter och även att det finns bra spelare som ungdomar känner igen och kan se upp till:

Det måste finnas färgstarka profiler på seniornivå som gör att man lockar ungdomar på så sätt. Så är det ju med alla idrotter, det är sån konkurrens mellan ishockey, basket, fotboll och alla möjliga idrotter. Så man måste ju ha färgstarka profiler som ungdomarna känner igen.

Utöver detta så kommer respondenter även här in på den ekonomiska aspekten inom innebandyn vilket inte enbart handlar om att ge dem själva bättre förutsättningar. Flera talar om en utveckling av föreningarna så att de blir mer strukturerade och professionella. Genom det kan föreningarna lära sig att locka publik, sponsorer, media och liknande vilket leder till bättre ekonomi hos föreningarna samt större möjligheter för spelare att kunna tjäna mer.

4.11. Hur ska Sverige fortsätta vara ledande inom sporten

Sverige har enligt flera av respondenterna en fördel genom att det finns betydligt fler utövare här än i andra länder. Det gör enligt en av dem automatiskt toppen bättre än ett i land med få utövare. Det är därför viktigt för innebandyn att den är tillgänglig för alla vart man än bor. Några av respondenterna talar även om vikten att få fram bra och kunniga tränare så, att ungdomarna kan få rätt innebandyutbildning och träning från början. En del av respondenterna talar om möjligheten att nu kunna rekrytera före detta spelare till tränarpositionerna. Som det är idag finns det tränare som själva inte har utövat sporten på hög nivå men enligt en respondent kommer det om 10 år finnas betydligt fler tränare som själva spelat innebandy på högsta nivån, vilket kommer vara bra för utvecklingen.

Något annat som kommer fram är att de yngre respondenterna tror att Sverige kommer fortsätta vara ledande inom sporten ett bra tag till:

Jag tror att Sverige kommer va ledande, oavsett vad som händer, ett bra tag till eftersom det finns så många fler innebandyspelare i Sverige än i dom andra länderna. Det är svårt för dom att matcha och dom har också säkert sämre förutsättningar än vad dom svenska ungdomarna har.

De äldre respondenterna däremot tror att Sverige inte kommer kunna fortsätta vara lika dominant som de har varit och att de andra länderna kommer att komma ikapp. En anledning är att det kommer krävas mer för Sverige att utvecklas än för de andra länderna. En av respondenterna kommer även här in på vikten av att höja statusen på sporten genom att visa upp att den finns genom exempelvis tv-sända matcher. Men även statusen på landslaget måste höjas. Respondenten tar upp att inför World Challenge (en turnering där de fyra bästa nationerna i innebandy möts) som spelades i slutet av april 2009, var det väldigt många spelare som tackade nej till att spela i landslaget. Enligt honom ska det inte vara så utan de bästa spelarna ska spela och vilja spela i landslaget.

En av respondenterna kommer även in på att det på landslagsnivå har blivit ett allt för defensivt spel vilket är mindre bra. Dels är det tråkigt att se på och det är inte utvecklande, varken för spelarna eller spelet. Det är viktigt att tillföra fantasi och teknik så att spelet och spelarna kan utvecklas på alla nivåer.

5. ANALYS OCH SLUTSATSER

5.1. Att socialiseras till innebandyspelare

Utifrån studien framgår att alla intervjuade har vuxit upp i en idrottsintresserad omgivning. Majoriteten av dem har haft föräldrar som utövat någon idrott och många av dem talar om ett eget naturligt intresse för idrott. Detta går att tolka med hjälp av socialisationsprocessen. Föräldrarna kan ses som individens viktigaste socialisationsagenter och de som har störst inverkan eftersom de oftast följer med individen under en väldigt lång tid. Genom föräldrarnas intresse och idrottsutövande har respondenterna fått lära sig hur de skall förhålla sig till idrott. Att föräldrarna har stöttat respondenterna i sitt idrottande tolkar jag som en del av socialisationsprocessen, där de fått med sig en uppfattning om att idrott är något bra som är på deras egna villkor. Detta kan vara en förklaring till att flera av dem inte tyckte att det var bra med tränare under uppväxten som pressade dem och började med toppning. En av respondenterna talade även om en press från sina föräldrar att uppträda sportsligt, det vill säga som en idrottsman. När det gäller detta har hans föräldrar varit väldigt medvetna om vilket beteende som de anser är passande. Respondenten har under uppväxten fått lära sig av sina föräldrar hur han bör uppträda inom idrott vilket senare har lett till att han har tagit avstånd från att exempelvis fuska i sitt idrottande.

Utöver föräldrarna har syskon och kamrater varit starka socialisationsagenter som påverkat respondenterna i deras idrottande. Många har utövat mycket spontanidrott tillsammans med syskon och kamrater, vilket även har varit en bidragande faktor till det starka idrottsintresse som individerna har. Genom kamraterna har intresset fortsatt att utvecklas och blivit starkare. Syskon och kamrater introducerade oftast respondenterna till innebandy. Några introducerades via olika organisationer så som fritidsklubben, fotbollslaget etc. men inom dessa fanns även deras kamrater. Slutsatsen blir att respondenterna har socialiserats till att bli intresserad av idrott genom föräldrar, syskon och kamrater, vilket kontinuerligt stärkts under deras uppväxt. De viktigaste socialisationsagenterna till varför de började med just innebandy är kamrater och syskon som introducerade dem till sporten.

5.1.1. Social inlärning till idrott

Att socialiseras till idrott kan som nämnts tidigare ske genom olika former av inlärning. Några av respondenterna talar om att det har varit viktigt för dem att ha förtroende från tränare. En av dessa kommer senare in på vikten av konkurrens inom idrott för att motiveras till att hela

tiden göra sitt bästa. En spelare som inte är bra nog kommer inte att få spela, vilket tolkas som en form av förstärkning. Att prestera bra är det önskvärda hos tränaren. Man kan anta att de som inte presterar kommer att bestraffas genom att de får sitta på bänken. En spelare kommer att vilja utvecklas och satsar därmed fullt ut på träningar och matcher för att undvika bestraffningen att inte få spela. Därför är det ytterst viktigt som några av respondenterna kommer in på, att tränare tar diskussionen med spelare som inte får spela, om vad de behöver förbättra. Utifrån det kan man anta att det är bra att tränare även förklarar vad spelare gör bra, så de kan behålla det önskvärda beteendet.

Inläring kan även ske genom observation vilket framkommer hos några av respondenterna. Två av dem kommer in på att de som yngre brukade se på när deras föräldrar idrottade. De har i stor utsträckning varit och observerat när deras föräldrar har haft matcher och liknande. Genom observationen har de blivit mer motiverade att själva börja utöva någon idrott. Båda kom även under uppväxten att utöva den idrott som de observerat att deras föräldrar höll på med, vilket tydligt visar att de har påverkats starkt av sina föräldrars idrottande. I framtiden kan det komma att bli ännu vanligare att barn iakttar sina föräldrar som utövar innebandy och därmed bli påverkade att utöva sporten. Respondenterna i denna undersökning har haft en begränsad möjlighet till detta, i och med att sporten under deras barn- och ungdom varit liten och att deras föräldrar därmed hade låg möjlighet att utöva innebandy.

Observation kan även användas av spelare för att själva utveckla det egna spelet. En av respondenterna talar om hur viktigt det har varit för honom att kunna iaktta andra spelare för att lära sig, och kunna ta efter sådant som de gör bra. Det handlar om att ta efter små detaljer i spelet exempelvis hur man kan agera i en viss spelsituation. Att observera andra kan därmed förbättra den egna tekniken och det egna agerandet som innebandyspelare. Möjligheten att kunna iaktta andra bra spelare kan därmed vara en viktig del i utvecklingen till innebandyspelare som kan förbättra tekniken hos individen. Man kan därmed anta att exempelvis tv-matcher från superligan kan vara väldigt bra för innebandyungdomar för att få möjligheten till att iaktta spelare och hur de agerar på planen. Genom tv-matcher behöver en individ inte begränsas till sin hemort och det innebandyutbud som finns där, då detta gör det möjligt för alla att observera och lära sig från de bästa spelarna genom att iaktta dem på tv.

5.1.2. Påverkan genom idrottens olika nivåer

Inom idrotten finns det enligt Bronfenbrenners systemteori fyra nivåer som påverkar individen. Den första nivån är mikronivån, som har en direkt inverkan i hur individen utvecklas i sitt idrottsutövande, då den består av de olika mikrosystemen. De mikrosystem som tydligt har påverkat respondenterna är deras kamratgrupp. Under barn- och ungdomen har respondenterna tillsammans med sina kamrater varit väldigt aktiva både inom och utanför föreningsverksamhet. Flera av respondenterna har även under ungdomen utövat innebandy med andra spelare som har nått eliten eller landslaget inom innebandy. Som de säger har de blivit ”pushade” av de kamrater de utövade innebandy tillsammans med. Det innebär att kamratgruppen i innebandy bygger på en struktur som i hög grad möjliggör en utveckling till att bli en bra innebandysspelare. Gruppen och relationerna inom den stärks genom den gemensamma strävan att utvecklas och bli bättre innebandyspelare. Inom andra idrotter har några av respondenterna separerats från sina kamrater då en elitsatsning och toppning påbörjades, deras mikrosystem splittrades. Det resulterade i att de så småningom slutade med att utöva dessa idrotter. Av den orsaken är det viktigt att inte dela på ungdomar eftersom kamrater har en sådan stark inverkan på varandra till att utvecklas. Inom kamratgruppen kan individens inställning och intresse till idrott stärkas och därmed möjliggöra maximal utveckling.

Det som framkommit som en viktig del i utvecklingen som innebandyspelare på mesonivå är bland annat möjligheten att kombinera olika träningar med varandra. Varje idrott och det lag som respondenterna i ungdomen tränade med utgör ett mikrosystem. Dessa kan inverka på varandra så att individen inte kan utöva alla de idrotter som den vill. Som en av respondenterna nämner så var det bra för honom att ha möjligheten att kombinera fotbollen med innebandyn. Enligt honom vet han inte vad han hade valt ifall han hade varit tvungen till det. Vid ett val kan respondenten hypotetiskt sett ha valt att spela fotboll istället för innebandy och därmed inte utvecklats till landslagsspelare i innebandy. Det blir därför viktigt att möjliggöra kombinationen mellan de olika mikrosystem som ungdomar ingår i. Genom det får ungdomarna chansen att utöva de idrotter de vill, och större möjlighet att utveckla talang inom ”deras” idrott.

För att utvecklas som innebandyspelare krävs det enligt respondenterna även bra och kompetenta tränare. Tränare som inte är bra har för flera av respondenterna haft en direkt negativ inverkan på deras utveckling inom diverse idrotter på så sätt att de valde att sluta.

Tränarnas kompetens är något som ligger utanför individens område som de direkt kan påverka. Det ligger i det som kallas för exonivån. De tränare som anställs och den utbildning de ges är något som bestäms på förenings- och förbunds nivå. Som respondenterna nämner så är det viktigt med bra och kompetenta tränare så att ungdomar kan få bra träning och utbildning från början. Om det på exonivå inte går att tillgodose att tränare får bra utbildning kommer det att påverka individen negativt. Känner individen sig missnöjd med tränaren och på grund av den träning som den får, är det mer troligt att den kommer att sluta eller söka sig till andra föreningar. Det är det enklaste sättet för individen att påverka sin situation. Samma sak gäller även möjligheten att kombinera innebandy med familj och jobb. I stor utsträckning beror detta på den dåliga ekonomin som finns inom innebandy. Elitspelare kan idag inte försörja sig på sitt utövande av sporten, de måste då kombinera den med andra mikrosystem, som familj och jobb. Om kombinationen inte är möjlig måste ett av mikrosystemen väljas bort och det handlar då för dem om att välja bort innebandy. Återigen handlar det om något som ligger på exonivå, men även makronivå. Föreningarna och förbunden bör sträva efter att underlätta kombinationen för spelarna mellan de olika mikrosystemen. Enligt de flesta av respondenterna skulle det göra att fler spelare kan fortsätta längre upp i åldrarna. Det mest önskvärda hos respondenterna är att kunna bli halvtids- eller heltidsproffs. Därför är det viktigt, menar några av respondenterna, att förbundet hjälper föreningarna att utvecklas så de blir mer professionella och kan locka mer publik, sponsorer och media, för att möjliggöra för spelare att delvis försörja sig på sitt utövande.

5.2. Talang och förutsättningar för att utvecklas till landslagsspelare

För att bli landslagsspelare i innebandy finns det några förutsättningar som är en fördel i utvecklingen. En tydlig del som är gemensamt för alla respondenter är utövandet av andra idrotter under uppväxten. Även Carlson kommer i sin studie fram till att en majoritet av landslagsspelare har utövat fler idrotter vid sidan av huvudidrotten. Utövandet av andra idrotter har gett respondenterna en fördel genom att det har utvecklat deras fysiska förmåga bland annat genom att de fått en stark kondition, koordination etc. Under barn- och ungdomen är det även extra viktigt att inte sätta press på individen att välja idrott eller att denne skall satsa på något specifikt idrottsutövande. Som framkommer i intervjun med en av respondenterna så ska idrott vara på individens egna villkor och inte för att uppfylla andras förväntningar eller önskemål. Att sätta press på unga spelare är inte bra. Som Brown nämner kan det förstöra deras entusiasm för idrott så de lessnar och slutar, vilket flera respondenter

talat om. Inom andra idrotter som de har utövat påbörjades elitsatsning och toppning vilket resulterade i att många valde att sluta med den idrotten. Det hänger samman med att flera i samband med toppningen skiljdes från sina kamrater och det var då inte lika roligt längre. Därför är det viktigt att inte påbörja en elitsatsning där barn- och ungdomar delas upp i ett sämre och ett bättre lag. De ska ges möjligheten att spela tillsammans med sina kamrater eftersom det är en viktig del i deras utveckling. Därmed kan man anta att ungdomar kan påbörja en hårdare träning så länge de får spela tillsammans med sina kamrater. Hårdare träning i ungdomen är dålig om det leder till att man delar upp dem i ett bättre och ett sämre lag. Man bör även komma ihåg att vissa spelare säger att elitsatsning kan skrämja bort vissa ungdomar. Så träningen ska inte öka för snabbt och den måste ske på individens villkor. Att låta alla få träna tillsammans bör dessutom leda till att fler kan utvecklas till bättre spelare. För övrigt kan en talang enligt Brown träda fram vid vilken ålder som helst. För att bli bra behöver individen inte ha utövat huvudidrotten från barndomen, vilket även en av respondenterna tydligt visar i och med att han påbörjade en seriösare träning av innebandy vid 20 årsålder.

Genom utövandet av andra idrotter har de även utvecklat en god social kompetens. Carlson talar om att landslagsspelare fått det genom erfarenheten av bra tränare under sina första år. Utifrån resultaten i den här studien är det mer rimligt att anta att den sociala kompetensen, som respondenterna anser att de har, grundar sig i att de har erfarenheten från flera tränare inom olika idrotter. Utöver tränare har de även mött många olika medspelare och motståndare. De har därmed haft stor erfarenhet av olika typer av människor inom idrottssammanhang och därmed utvecklat en god social kompetens i hur de ska bemöta människor i allmänhet. Till den sociala kompetensen som respondenterna utvecklat kan man även koppla det Brown hävdar, att en talang har lätt att lära sig i och med att de lyssnar till tränare och kan anpassa sig. Respondenterna talar om att det för dem är tydligt att tränaren bestämmer. De har anpassat sig till den hierarki som finns inom idrotten där tränaren har en större makt än spelarna. Att de lyssnar till tränare som de har gör det därmed lättare för dem att lära, som en av respondenterna säger:

Dom (tränarna) bestämmer vad vi ska göra och sen är det upp till oss att göra så. Oftast går det ju dåligt för att man inte gör som tränaren säger.

Brown talar om att talanger uppvisar individuella egenskaper till exempel att de är tävlingsinriktade. Bland respondenterna är en majoritet tävlingsinriktade, om än inte lika

framträdande hos alla. Men tydligt är att de gillar tävlingsmoment och framförallt inom innebandyn har de en stark vilja att prestera sitt bästa för att vinna. Att vara tävlingsinriktad går i mångt och mycket in i det Brown kallar för drivkraft. En spelare som vill prestera och vinna måste vara bra, vilket den blir genom hård träning. För att orka med det måste spelaren ha viljan att hela tiden göra sitt bästa och, utvecklas till det bättre. Några av respondenterna talar om att de hela tiden har haft drivkraften att bli så bra som möjligt, medan andra utvecklade den drivkraften med åren och efter att de fått erkännande. Det går förklara med det Brown hävdar att människor utvecklas och mognar i olika åldrar. Gemensamt för dem är dock att alla har en väldigt bra träningsnärvaro. De har hela tiden haft viljan att träna och bli bättre, som är en viktig del för att en spelare ska lyckas höja sig och bli bättre än de andra.

En intressant aspekt som har framkommit är de sämre förutsättningarna på grund av kroppsstorleken, som några av respondenterna nämner. De anser att de hade sämre förutsättningar i ungdomen inom andra idrotter, så som fotboll och ishockey eftersom de hade liten kroppsstorleken. De anser att de i innebandy inte hade samma nackdel av det utan kunde där använda sig av andra egenskaper, så som snabbhet och teknik. Carlson kommer i sin studie fram till att en majoritet av landslagsspelarna är födda under början av året och ungefär hälften eller mer under de tre första månaderna, vilket ska ha gett dem en fördel inom sin sport under ungdomen. I denna studie däremot verkar detta inte stämma. Av de intervjuade är det ingen som är född under årets tre första månader utan majoriteten är födda under årets andra hälft. Detta är dock något som uppkommit spontant under hälften av intervjuerna. Det självklart inte att dra några säkra slutsatser utifrån de sex intervjuerna. Därför kan det vara intressant att göra en studie kring kroppsstorlek och fördelar i ett större urval, för att se ifall det är vanligt återkommande hos fler landslagsspelare.

5.3. Innebandyns värde för spelarna

Hos respondenterna kan man urskilja att innebandyn tillför vissa behov hos dem. Alla talar om att det finns en glädje med att utöva innebandy. För en av respondenterna har det varit väldigt viktigt med glädjen till sporten. Om den glädjen skulle saknas hade respondenten inte valt att fortsätta spela. Detta är det som kallas för det rekreativa värdet. Det uppfyller ett behov av nöjsamhet hos individen som är framträdande hos alla av respondenterna, om än inte lika tydligt som i exemplet ovan. Det går att jämföra med styrketräning, som flera av respondenterna talar om som ett "ont måste". För dem uppfyller inte styrketräning samma behov som innebandyn och därmed undviker de den aktiviteten. Det finns de som tror att

spelare slutar med innebandyn när de tappar glädjen till sporten. Att få dessa att inte sluta blir därmed svårt eftersom, det handlar om ett sådant starkt individuellt behov som bara individen kan känna av. Utöver det rekreativa värdet uppfyller innebandyn ett socialt behov hos respondenterna. Ingen av respondenterna talar om ett missnöje med sina lagkamrater, utan de flesta talar om en väldigt god och stark gruppsammanhållning inom laget. Innebandyn har tillfredsställt det sociala värdet hos respondenterna genom att de hade bra kamrater i laget. I andra idrotter där toppning gjorde att respondenterna skiljdes från sina kamrater uppfylldes inte det sociala värdet. Respondenterna ansåg därmed att det inte längre var lika tillfredsställande att fortsätta. Återigen visas att det är viktigt att inte separera kamratgrupper inom ett lag genom toppning, då det kan förstöra det sociala behovet hos individen. Slutligen så uppfyller innebandyn det speciella inlärningsvärdet, vilket syftar till förmågan att hela tiden utvecklas som några av respondenterna talar om. En av dem nämner att de som inte kan hänga med i utvecklingen av innebandyn som sport, kommer att halka efter och därmed sluta. De visar inte längre några framsteg och därmed uppfylls inte inlärningsvärdet. Det som nämns ovan hör samman genom att de tillfredsställer individen genom det så kallade ”egenvärdet”. Hos respondenterna framgår det tydligt att de uppnår tillfredsställelse och tillgodoser dessa tre behov som utgör ”egenvärdet”.

Strävan efter att bli så bra som möjligt är något de flesta av spelarna haft eller utvecklat under sitt innebandyutövande. Att få erkännande för sina prestationer och visa på framgång ingår i det som kallas för ”investeringsvärdet”. Det handlar även om att få en status för sitt utövande. En av respondenterna talar om att de idag identifierar sig som innebandyspelare mer än tidigare. Det kan hänga samman med ”investeringsvärdet”. Eftersom innebandyn idag jämfört med 1980- och 1990-talet, fått ett erkännande och en större status i samhället. Att vara innebandyspelare idag ger därmed ett större ”investeringsvärde” för individen än tidigare genom högre status och framgångsvärde. Fortfarande är det vissa problem med ”investeringsvärdet” för innebandyspelare. Som en av respondenterna säger finns det saker som dålig mediebevaktning, låga publiksiffror och dålig ekonomi som kan göra att spelare lessnar, vilket även de andra delvis kommer in på. Respondenterna lägger ner en stor del av sin tid på innebandyn och det blir därmed, viktigt att försöka eftersträva ett ökat ”investeringsvärde” för dem. Bland annat kan media påverka detta, som framkommer i intervjun med en av respondenterna:

Det är ju nånting man brinner för som man lägger ner otroligt mycket tid för och så ha dom (media) som vars jobb det är att i stort sett bevaka och kunna, och så märker man att dom i stort sett inte kan ett skit för att dom inte bryr sig.

Han kommer även senare in på att den mediebevaktning som nu sker med veckans match är väldigt bra, vilket även andra respondenter tar upp. Men det går att förbättra bevakningen kring innebandyn för att bygga upp en högre status kring sporten. Flera av respondenterna kommer in på att höja statusen och att profilering av innebandyspelare är viktigt för att visa ungdomar att innebandy är värd att sträva mot. Det hänger samman med ”investeringsvärdet”, att det måste finnas något utöver sporten och ”egenvärdet” för att individen ska vilja satsa på sporten.

Slutligen finns det ett ”framgångsvärde” vilket uppenbarade sig för respondenterna när de blivit erkända och duktiga elit- och landslagsspelare, i form av den ökade pressen de flesta kände av. Som nämnts tidigare har landslagsspelare en stor press på sig att prestera. Det kan bero på att en spelare som visar sig vara duktiga måste, fortsätta prestera bra för att behålla den status den har uppnått och fått från omgivningen. Om spelaren inte fortsätter att prestera kommer omgivningen tappa intresset för spelaren och den kommer därmed att tappa i ”framgångsvärde”. En av respondenterna påpekar att det kan vara störande med omgivningens höga krav på prestation och skitsnack som kan komma efter en mindre bra spelad match. Det finns alltid en risk för landslagsspelare att bli kritiserade ifall de inte presterar på topp varje match. Men de flesta av dem talar om att de kan hantera den press de har på sig. Man kan därmed anta att de som inte klarar av den press som kommer med prestation och framgång, kommer att sluta genom att de inte upplever innebandyns ”egenvärde”.

6. AVSLUTANDE DISKUSSION

6.1. Sammanfattning

Den tydligaste slutsatsen som går dra av undersökningen är att respondenterna har blivit starkt influerade av sina familjer och kamraters idrottsintresse. Genom dessa socialisationsagenter har respondenterna utvecklat ett stort idrottsintresse som resulterat i mycket idrottsliga aktiviteter under uppväxten. Framförallt är det kamraterna i ungdomen som har påverkat dem till att utvecklas till bra innebandyspelare. Respondenterna visar även på vissa individuella egenskaper så som drivkraft och social kompetens. Mycket av detta handlar om inläring och är därmed något som respondenterna kan ha utvecklat under socialiseringen till idrott. Vad som gör en spelare till landslagsspelare inom innebandy handlar i stor utsträckning om de förutsättningar som spelare har fått möjlighet att utveckla och mindre på genetiska faktorer. Det är därför viktigt att fokusera på de förutsättningar och den träning som ges till ungdomar, eftersom det är sällsynt med färdiga talanger. Talang är något individen skapar i en socialisationsprocess till idrott.

Det är även viktigt för innebandyn att förenkla utövandet för elit- och landslagsspelare. Utveckling av spelare är ingenting som enbart sker i ungdomen, utan det är en ständigt pågående process. Många äldre spelare innehar en erfarenhet som kan gå förlorad om de slutar. För att undvika detta och för att behålla spelare högre upp i åldrarna och tillåta dem att utvecklas ännu mer bör man göra det enklare att kombinera innebandyn med familj och jobb. Det handlar om att kunna försörja sig på sitt utövande helt eller till viss del. Innebandyn i stort bör därmed sträva efter en utveckling som kan förbättra ekonomin inom sporten och ge möjlighet till högre ersättning för spelarna.

6.2. Fortsatta studier

Denna studie ger en bild av hur elit- och landslagsspelare har utvecklats från barn- och ungdomsspelare till att nå den absoluta toppen inom innebandyn. I framtida studier med ett bredare urval kan det vara lämpligt att jämföra elitspelare med de som i ungdomen varit på samma nivå men sedan inte nått ända fram, likt Rolf Carlsons studie. Frågan bör ställas till dem som slutade varför de valde att göra det. I Carlsons studie är det små skillnader som skiljer landslagsspelare från jämförelsegruppen. Det som framkommer i denna studie gäller för de sex landslagsspelarna som intervjuats. Det kan även här finnas stora likheter mellan

dessa och de som inte nått landslaget. Därför är det bra att göra en jämförelse då det kan ge en tydligare bild av vad som kan ha påverkat spelare i deras val av fortsatt spel, och om det som framkommer här verkligen är unikt för landslagsspelare.

Det finns en djup passion för sporten hos respondenterna som är påtaglig då de pratar om den. Även om innebandyn enligt några av respondenterna inte är prioriterad som nummer ett, är sporten ändå en stor del av deras liv och tillför något utöver det vanliga. Innebandyn ger en glädje och den är samtidigt en stark identitetsfaktor hos spelarna. Att sluta är för många spelare som jag förstår, inte ett aktivt val för att de är mätta på sporten, utan för att de inte kan kombinera det som krävs från dem i livet utöver innebandyn. Att göra en studie kring detta och hur spelare formas efter sin karriär skulle kunna vara mycket givande för framtida forskning.

Som nämnts i inledningen saknar denna studie ett genusperspektiv. Att göra en jämförelse mellan kön kan vara av intresse då det enligt Carlsons studie finns en viss skillnad mellan könen på exempelvis socialisation till idrott.

6.3. Slutord

Mina förhoppningar är att denna studie kan vara ett litet bidrag till utvecklingen av innebandy och få fler att pröva på och utöva sporten. Även om undersökningen är inriktad på landslagsspelares utveckling så finns resultat i studien som kan användas inom alla nivåer i sporten. Att utöva innebandy behöver inte alltid handla om att sträva mot toppen, då det finns många som utövar sporten för den glädje innebandyn tillför. Därför är det viktigt att inte tappa det perspektivet. Alla vill inte bli bäst och därför måste man ha de utövarnas vilja i åtanke och anpassa träningar även till dem. Glädjen och motivationen att idrotta kan försvinna på många sätt, men den bör inte försvinna på grund av en för tidig toppning eller för hård press från tränare och andra. För att använda ett tidigare citat från en av respondenterna:

Man idrottar ju för sin egen skull, inte för att leva upp till någon annans förväntningar eller önskningar.

REFERENSER

Litteratur

Brown, J. (2001). *Sports talent*, Champaign: Human Kinetics

Carlson, R. (1987). *Att socialiseras till elitpelare i tennis*. Stockholm: Forskningsgruppen för idrottspedagogik

Carlson, R. (1994). *Vägen till landslaget – En retrospektiv studie av framgångsrika ungdomar i sju idrotter*. Stockholm: Gotab

Engström, L-M. (1989). *Idrottsvanor i förändring*. Stockholm: Gotab

Fasth, M. (1996). *Innebandyboken*. Milanostampa: Repro 7:an AB

Giddens, A. (2007). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Leonard II, W. M. (1984). *A sociological perspective of sport*. Minnesota: Burgess Publishing Company

Ritchie, J. & Lewis, J. (2003). *Qualitative Research Practice – A Guide for Social Students and Researchers*. London: Sage

Svenning, C. (2003). *Metodboken*. Eslöv: Prinffo team Offset & Media

Internet

www.innebandy.se (2009-03-30) *Officiell hemsida för Svensk innebandy*

Intervjumall: Vägen till innebandylandslaget

Inledande frågor

1. Familjen:

- **Inställning gentemot idrott.**
- **Föräldrar/syskon.**

2. Barn och ungdomsåren:

- **Aktiv och idrottsutövande.**
- **Andra sporter.**

Varför började de spela och sedan fortsätta med innebandy

3. Innebandy början:

- **Vad som fick dem att börja.**
- **Specialisering.**

4. Fortsättning:

- **Anledning till att de fortsatte.**
- **Mål med innebandyn, press.**

Utmärkande egenskaper och talanger

5. Ungdomsåren:

- **Skillnader jämfört med jämnåriga.**
- **Varför lyckades de.**

6. Träning:

- **Upplägg /utveckling.**
- **Fokus på något, lättlärd.**

Vad som vart viktigt för spelarna i deras utveckling till elit- och landslagsspelare

7. Viktiga saker för utveckling:

- Vad har varit viktigt, varför.
- Betydelsefulla personer, tränare.

8. Hinder/motgångar.

Avslutande frågor

9. Innebandyns utveckling:

- Attraktion.
- Världsledande.

10. Finns det något de vill tillägga innan intervjun avslutas?